

۲۲۲ ۱۱ ۲۰۸

مهارت آموزی و کار آفرینی در مدارس

قابل اجرا برای برنامه ویژه مدارس «بوم»

تألیف:

طاهره جباری

مدرس آموزش و پرورش و دانشگاه

دکتر مرتضی سمیعی

عضو هیئت علمی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

(پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش)

انتشارات آوای نور

تهران - ۱۴۰۰

سرشناسه	: جاری، طاهره، ۱۳۵۴-
عنوان و نام پدیدآور	: مهارت‌آموزی و کارآفرینی در مدارس قابل اجرا برای برنامه ویژه مدارس «نوم»/ تألیف طاهره جاری، مرتضی سمیعی.
مشخصات نشر	: تهران : آوای نور، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۰ ص.: مصور (رنگی).
شابک	: 978-600-309-808-4
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. [۱۹۹] - ۲۰۰.
موضوع	: آموزش حرفه‌ای
موضوع	: Vocational education
موضوع	: مهارت‌های فنی
موضوع	: Mechanical ability
موضوع	: شاگردان -- راهنمای مهارت‌های زندگی
موضوع	: Students -- Life skills guides
شناسه افروده	: سمیعی زعفرانی، مرتضی، ۱۳۴۱-
رده بندی کنگره	: LC۱۰۴۳
رده بندی دیویی	: ۳۷۰/۱۱۳
شماره	: ۸۴۳۰۹۴۳
کتابشناسی ملی	
اطلاعات رکورد	: فیبا
کتابشناسی	

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.ketab.ir

نشانی: تهران، میدان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، خیابان شهید وحید نظری،
پلاک ۹۹، طبقه دوم، تلفن: ۶ و ۶۶۹۶۷۳۵۵ نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲

مهارت آموزی و کارآفرینی در مدارس

قابل اجرا برای برنامه ویژه مدارس «بوم»

تألیف: طاهره جباری - دکتر مرتضی سمیعی

ناشر: آوای نور

چاپ: اول ۱۴۰۰

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۸۰۸-۴

قیمت ۶۵۰۰۰ تومان

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول: برنامه درسی مهارت آموزی	۱۱
مهارت ۱: بافت تونسی	۱۳
مهارت ۲: ترانسفر بر روی شیشه	۱۷
مهارت ۳: هنر چهل تکه دوزی	۲۳
مهارت ۴: سوزن دوزی بر روی پارچه	۲۹
مهارت ۵: سوزن دوزی بر روی گونی	۳۵
مهارت ۶: هنر عروسک سازی	۳۹
مهارت ۷: قلاب بافی (زیر مشغایی)	۴۳
مهارت ۸: هنر نقطه کوبی	۴۷
مهارت ۹: هنر خیاطی	۵۳
مهارت ۱۰: هنر پاییه ماشه	۵۷
مهارت ۱۱: هنر تکسچر به سبک میکس مدیا بر روی بوم	۶۱
مهارت ۱۲: هنر چاپ روی پارچه	۶۵
مهارت ۱۳: هنر ساخت سبد روزنامه ای با استفاده از تکنیک بازیافت	۶۹
مهارت ۱۴: هنر مجسمه سازی _ کتیبه سازی	۷۳
مهارت ۱۵: هنر چاپ دستی	۷۷
مهارت ۱۶: هنر آینه کاری	۸۳
مهارت ۱۷: هنر میخ و نخ	۸۷
مهارت ۱۸: تولید تابلوی برجسته چوبی و سه بعدی	۹۱
پروتکل اجرای آموزش مهارت ها در مدرسه	۹۵
فصل دوم: تکنیک های خلق ایده های نو	۹۹
روش بارش افکار	۱۰۲
روش سینکرتیکس	۱۰۳
فرایند روش سینکرتیکس	۱۰۳
روش گروپالسمی	۱۰۳
روش اجماع	۱۰۴

۱۰۴	روش دلفی
۱۰۵	روش ارتباط‌های اجباری
۱۰۵	روش تداعی آزاد معانی
۱۰۶	روش فهرست بازبینی
۱۰۷	روش تجسم‌سازی خلاق
۱۰۸	خودگردانی و استقلال
۱۰۸	تعامل با محیط
۱۰۸	کیفیت و خلاقیت
۱۰۹	شکوفاسازی استعداد و خلاقیت
۱۰۹	تغییر و تحول
۱۰۹	مشارکت و کارآفرینی
۱۱۰	تشویق و پاداش
۱۱۰	نظارت و ارزشیابی مستمر
۱۱۰	رویکرد حل مسئله
۱۱۳	ارزشیابی کیفی برای افزایش یادگیری دانش‌آموزان
۱۱۳	نقش معلمان در کیفیت یادگیری
۱۱۴	جذب مدیران و معلمان خلاق
۱۱۵	مدارس و مؤسسات آموزشی
۱۱۷	فصل سوم: ایجاد مهارت کارآفرینی در مدارس
۱۱۹	دیدگاه اسلام درباره کارآفرینی
۱۱۹	نقش مدارس در تفکر کارآفرینی
۱۲۱	نظریه‌ها و رویکردهای مربوط به آموزش مهارت‌ها
۱۲۷	برنامه درسی در مکتب‌های تجربه‌گرایی
۱۳۰	سرچشمه و سیر تاریخی کارآفرینی
۱۳۲	نقش و شایستگی مدیران مدارس در کارآفرینی
۱۳۶	کارآفرینی، موتور توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات
۱۳۷	مفهوم و گستره کارآفرینی نوین
۱۳۸	ویژگی‌های کارآفرینان
۱۳۸	نیاز به توفیق یا توفیق طلبی
۱۳۹	کانون کنترل

۱۴۰	تمایل به مخاطره پذیری
۱۴۰	نیاز به استقلال
۱۴۱	تحمل ابهام
۱۴۱	رهبری
۱۴۱	انگیزه پیشرفت
۱۴۴	خلاقیت
۱۴۴	خلاقیت و نوآوری
۱۴۴	فرهنگ کارآفرینی
۱۴۶	نقش‌های کارآفرینان در جامعه
۱۴۷	کارآفرینی در آموزش و پرورش
۱۴۷	کارآفرینی به عنوان یک هدف آموزش و پرورش
۱۴۸	کارآفرینی - اصول، قواعد و روش‌ها
۱۴۹	اهداف آموزش کارآفرینی
۱۵۰	ارزش آموزش کارآفرینی
۱۵۱	استراتژی‌های آموزشی در ایجاد کارآفرینی
۱۵۴	اصول توسعه کارآفرین در نظام آموزشی
۱۵۴	تدوین اهداف و سیاست‌های کارآفرینانه
۱۵۴	انعطاف‌پذیری
۱۵۴	جامعیت و هماهنگی
۱۵۵	کارآفرینی و اصلاحات آموزشی
۱۵۵	کارآفرینی: وظایف و عملکردها
۱۵۶	آموزش و انگیزه و رفتار کارآفرین بودن
۱۵۸	آموزش مهارت‌های کارآفرینی
۱۵۹	خانواده و کارآفرینی
۱۵۹	مراحل توسعه کارآفرینی توسط خانواده
۱۵۹	نهادینه کردن فرهنگ کارآفرینی
۱۶۰	تعیین مسیر شغلی
۱۶۱	نقش آموزش‌های مهارتی در کارآفرینی و اشتغال‌زایی
۱۶۱	طرح‌ریزی شغل جدید
۱۶۱	آموزش‌های مهارتی و کارآفرینی

مقدمه

صاحب نظران علوم اقتصادی، اجتماعی و مدیریت بر این اعتقادند که در شرایط کنونی، اصلی ترین منبع برای تأمین پایدار اشتغال و رفع واقعی بیکاری وجود نیروی انسانی مستعد و خلاق است که با ترسیم دورنمای جدیدی از زندگی، ترکیب نوینی از منابع محدود در اختیار بگذارد. این چنین منبعی را در فرهنگ علوم، کارآفرینی نامیده اند و در واقع کارآفرین کسی است که با پذیرش خطر و ارائه راهی نو در به کار بستن منابع مالی و فیزیکی، آینده امیدبخش را نوید می دهد و به این ترتیب فرهنگ خطرپذیری، رقابت، نواندیش را ترویج می بخشد. هدف کلی این تحقیق مهارت آموزی دانش آموزان برای ارتقای کارآفرینی است.

از طرفی با توجه به مناسبت های اقتصادی و اجتماعی موجود در کشور و همچنین بر اساس شرایط و نیاز جامعه و بازار کار چشم به جوانان دوخته شده است. فارغ التحصیلان آموزش و پرورش بر طبق دانش ها و مهارت های آموخته مسیرهای شغلی متفاوتی را نیز پیش داشته باشند.

کسب و کارهای جدید تأثیر بسزایی در اقتصاد کشورها دارند و کارآفرینی به عنوان موتور توسعه اقتصادی کشورهای شناخته شده است. شروع این مهم به آموزش ها و زمینه سازی آن ها در مدارس مرتبط است که تاکنون در آموزش و پرورش و مدارس کمتر به آن پرداخته شده است.

موضوع شناسایی و تقویت و بهبود ویژگی های دانش آموزان کارآفرین به عنوان یکی از عوامل متشکله طراحی کلی و همه جانبه توسعه پایدار اجتماعی، اقتصادی کشورها مورد پذیرش قرار گرفته است. چراکه انتخاب صحیح به بهبود و پرورش مناسب استعداد های دانش آموزان در هر جامعه ای می تواند با خلق راه های جدید و ابتکار عمل، بر مشکلات تلقی گردد.

با تعمق در وضعیت مدارس و دانش آموزان فارغ التحصیل می توان نتیجه گرفت علی رغم دریافت نمرات بالا در دروس از چنان مهارت ها و توانایی های شایسته حرفه ای جهت یافتن

شغل متناسب با رشته تحصیلی و ایجاد کارآفرینی برخوردار نیستند. دانش‌آموزان حتی قبل از ورود به دانشگاه هم می‌توانند از فواید آموزش کارآفرینی بهره‌مند شوند. آموزش مهارت‌ها با محوریت کارآفرینی به دانش‌آموزان می‌تواند کمک کند تا مهارت‌های حیاتی زندگی و اجتماعی و اقتصادی را در خود تقویت کنند. مهارت‌هایی که خارج از دیوارهای کلاس، به آن‌ها خدمت می‌کنند.

مسئولان آموزش و در رأس آن مدیران آموزشی با توجه به نقش‌های متفاوت مدیریتی بیش از هر کسی می‌توانند در فائق آمدن بر این مشکل پیش‌قدم باشند از آنجاکه بسیاری از ویژگی‌های کارآفرینی اکتسابی است و در مقابل زمان بسیاری از عمر مفید دانش‌آموزان در مراکز آموزشی می‌گذرد و مدیران آموزشی در ایجاد طرح‌ها و برنامه‌هایی جهت شکوفا کردن استعدادها و بالقوه نقش مؤثر دارند مدیران آموزشی با برنامه‌ریزی و بصیرت، رهبران واقعی و عوامل کلیدی در توسعه کشورها محسوب می‌شوند اگر با استناد به نظر «ژان پیاژه» هدف اصلی آموزش و پرورش را آفرینش و به‌ویژه آفرینش انسان‌های توانا به انجام دادن کارهای نو و انسان‌هایی خلاق و نوآفرین و کاشف بدانیم، وظیفه و رسالت سازمان‌های آموزش و پرورش و از جمله مدارس این است که با پرورش و تقویت ویژگی‌های کارآفرین و ارائه طرح‌های جدید جهت به ثمر رساندن این استعدادها در زمینه کارآفرینی، این مهارت‌ها را در دانش‌آموزان فراهم آورند و فضای مدارس را به فضای بالنده، خلاق، مبتکر، روح‌افزا، صمیمانه، اثربخش، پرتلاش، هماهنگ و لذت‌بخش تبدیل کنند. از طرفی دیگر چنین فضایی بخصوص فضای سرشار از خلاقیت به‌طور هم‌زمان بر چرخه ایجاد شغل و فرصت‌های شغلی تأثیر می‌گذارد. بدین منظور در این کتاب تعدادی از برنامه‌های درسی متنوع مهارتی، کارآفرین و خلاق محور به‌طور بسیار روشن و با چارچوب علمی شامل اهداف، محتوی، وسایل و امکانات موردنیاز و نحوه ارزشیابی ارائه شده است. امید است اجرای این برنامه‌های درسی موردتوجه خانواده‌ها و مدارس قرار گیرد.

طاهره جبّاری^۱

دکتر مرتضی سمیعی^۲

۱. مدرس آموزش و پرورش و دانشگاه

۲. عضو هیئت‌علمی سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی (پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش)